

Opetusministeri Henna Virkkunen
Kulttuuri- ja urheiluministeri Stefan Wallin
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Paavo Väyrynen

Opetus- ja kulttuuriministeriö:
Kulttuuri-, liikunta ja nuorisopolitiikan osasto
Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto
Kansainvälisten asiain sihteeristö

Ulkoministeriö:
Kehityspoliittinen osasto
Kansalaisjärjestöyksikkö

Gloaalikasvatukselle uusi toimenpideohjelma

Kepan kannanotto

Gloaalien riippuvuussuhteiden lisääntyessä ihmiset tarvitsevat monipuolista tietoa maailmasta voidakseen elää ja toimia kestäväällä ja globaalia oikeudenmukaisuutta edistävällä tavalla. Gloaalikasvatus ohjaa aktiiviseen maailmankansalaisuuteen ja toisista välittämiseen. Se rohkaisee ihmisiä haastamaan omia asenteitaan ja elämäntapojaan globaalin vastuun näkökulmasta. Jotta ihmisillä olisi mahdollisuus oppia maailmasta ja omista vaikutusmahdollisuuksistaan, on globaalikasvatukselle luotava vahvat edellytykset toteutua yhteiskunnan eri foorumeilla.

Opetusministeriön (nyk. Opetus- ja kulttuuriministeriö) vuonna 2007 julkaisema Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelma loi hyviä, monialaisia tavoitteita kansainvälisyyskasvatuksen systemaattiseksi toteuttamiseksi ja kehittämiseksi Suomessa. Avainaloitteena ohjelmassa oli yhteiskunnan eri toimijoiden välisen vuoropuhelun ja yhteistyön vahvistaminen kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelma arvioidaan vuoden 2010 aikana. Toivomme että samalla suunnataan katse eteenpäin ja luodaan tavoitteita tulevaisuudelle.

Suomi on kehityspolitiikassaan vahvasti sitoutunut YK:n vuosituhattavoitteisiin. Syksyllä 2010 järjestettävässä huippukokouksessa New Yorkissa arvioidaan vuosituhattavoitteiden etenemistä ja suunnitellaan tehokkaampia toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Kokouksen kynnyksellä on syytä muistaa myös globaalikasvatuksen merkitys tavoitteiden saavuttamisessa. Eurooppalaisessa kansainvälisyyskasvatuksen strategissa (Kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus: kansainvälisyyskasvatus ja tietoisuuden lisääminen 2007)¹ korostetaan, että kehitystavoitteiden saavuttaminen on mahdollista vain, jos kehitysyhteistyön lisäksi panostetaan myös tiedottamiseen kehityskysymyksistä. Myös Suomen kehityspoliittisessa ohjelmassa (2007) todetaan, että kansallinen yhteistyö kehityspolitiikassa edellyttää avointa viestintää ja pitkäjänteistä kehityskasvatusta kotimaassa. Maailma ei muutu, ellemmme myös me suomalaiset muuta omia asenteitamme ja elämäntapojamme kestävämpään suuntaan.

Eurooppalaiset asiakirjat Maastrichtin julistus (2002)² sekä Eurooppalainen kansainvälisyyskasvatuksen / globaalikasvatuksen strategia määrittelevät tavoitteita ja suosituksia globaalikasvatuksen edistämiseksi jäsenmaissa. Suosituksia tarjoaa myös Euroopan viranomaistahojen globaalikasvatusverkosto Global Education Network Europe GENE, joka seuraa ja tukee globaalikasvatuksen kehittymistä eri maissa vertaisarvioprosessinsa kautta. Suomen globaalikasvatuksesta tehtiin keväällä 2010 väliarviointi, jonka tulokset julkaistaan lähiaikoina.

Keskeisimmät globaalikasvatusta luotsaavat viranomaistahot Suomessa ovat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä ulkoministeriö, joiden poliittinen ja taloudellinen tuki globaalikasvatukselle on järjestöjenkin toiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeää. Gloaalikasvatusta tekevät järjestöt ovat syntyneet tarpeesta edistää muutosta kohti oikeudenmukaisempaa maailmaa. Niiden itsenäinen ja vahva rooli tulee tunnustaa Accran konferenssin loppuasiakirjan (2008)³ hengessä.

¹ ec.europa.eu/development/icenter/repository/PUBLICATION_CONSENSUS_FI-067-00-00.pdf

² www.deeep.org/fileadmin/user_upload/downloads/Consensus_on_DE/Maastricht_Declaration.pdf

³ www.oecd.org/dataoecd/58/16/41202012.pdf

Toivomme, että YK:n vuosituhattavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi ja kansainvälisten suositusten toteuttamiseksi Suomessa globaalikasvatukselle asetetaan tulevaisuudessakin tavoitteita ja yhteiskunnan eri toimijoille taataan edellytykset toimia niiden toteuttamiseksi. Kansalaisten oikeus tietää maailmanlaajuisista asioista sekä omista vaikutusmahdollisuuksistaan suhteessa niihin tulee nostaa globaalikasvatusta ohjaavaksi periaatteeksi. Globaalikasvatuksen poliittisen painoarvon vahvistamiseksi esitämme, että:

- Ulkoasiainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön välistä työnjakoa globaali- / kehityskasvatuksessa selkeytetään siten, että ministeriöt täydentävät toisiaan entistä paremmin. Poliittiseen työhön globaalikasvatuksen edistämiseksi ohjataan riittävästi resursseja.
- Kansainvälisyyskasvatus 2010 -ohjelmassa esitetyt tavoitteet pidetään aktiivisesti mukana poliittisessa keskustelussa ja päivitetään uudeksi toimenpideohjelmaksi tiiviissä yhteistyössä kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteiskunnan toimijoiden kanssa. Globaalikasvatus nähdään laaja-alaisena toimintana, jonka toimeenpanijoita ovat kaikki yhteiskunnan toimijat. Tavoitteiden etenemistä seurataan aktiivisesti monialaisen asiantuntijaryhmän toimesta.
- Järjestöt tunnistetaan merkittävänä poliittisen vuoropuhelun kumppaneina ja globaalikasvatuksen asiantuntijoina, jotka osallistetaan aktiivisesti globaalikasvatuksesta käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Vuonna 2008 pidetyn Accran-kokouksen loppuasiakirjan periaatteen mukaisesti kansalaisliikkeiden ja järjestöjen itsenäinen rooli sekä merkitys kestävän kehityksen saavuttamisessa tunnustetaan.
- Globaalikasvatuksen esilletuloa koulumaailmassa vahvistetaan pitämällä globaalin vastuun näkökulma aktiivisesti esillä opetussuunnitelmissa. Hyviä käytäntöjä ja aloitteita sekä koulujen ja järjestöjen välistä yhteistyötä globaalikasvatuksessa tuetaan. Globaalikasvatuksen näkökulmat huomioidaan myös opettajakoulutuksessa ja muilla kasvatuksen avainaloilla. Globaalikasvatuksen teemoihin liittyvää tutkimusta tuetaan.
- Kansalaisjärjestöjen globaalikasvatukselle tarjotaan monipuolista ja pitkäjänteistä rahoitusta. Kehityskasvatukseen ohjatun kansallisen rahoituksen määrää nostetaan kohti kansainvälistä suositusta, joka on 3% ODA-budjetista. Hyvän hallinnon ja läpinäkyvyyden periaatteiden toteutumiseksi kehityskasvatukseen ja -viestintään ohjattua rahoitusta seurataan eriteltynä osana kehitysrahoitusta.

Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry on lähes 300 globaalin oikeudenmukaisuuden puolesta työskentelevän kansalaisjärjestön katto- ja yhteistyöjärjestö. Olemme mielellämme mukana edistämässä järjestöjen ja viranomaisten välistä vuoropuhelua sekä yhteistyötä globaalikasvatuksen poliittisten tavoitteiden määrittelemiseksi.

Ystävällisesti,

Timo Lappalainen
Toiminnanjohtaja, Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry
Helsingissä 4.6.2010

Lisätietoja: järjestökoordinaattori Sanna Rekola, sanna.rekola@kepa.fi, 09 584 23 271